

სახალხო გაზეთი

(დღეისათვის პეტერბურგის საგანგებო)

13 ნოემბრის საღამოს ხსენება

რომელიც თავმჯდომარეობს. უმნიშვნელო საკითხის განხილვის შემდეგ სათათბირო გადადის სოციალ-დემოკრატთა სწრაფ შეკითხვის განხილვაზე. შეკითხვა მიმართულია შინაგან საქმეთა მინისტრისადმი და ეხება ადმინისტრაციის უკანონო მოქმედებას მუშათა კრებების აკრძალვის გამო, რომელიც დასაზღვევ კანონების გასაცნობად იყო მოწვეული. შეკითხვის სისწრაფეებს ტული-კაცი იცავს. მუშებისთვის აუცილებელია კანონების გაცნობა. ადმინისტრაციამ მუშათა კრებებს სისტემა-ტურად სდევნის.

იმავედღე: მუშები პოლონეთშია ცხორებდნენ ასეთივე დევნის და შევიწროების განცდილნი.

შეკითხვის სისწრაფე ხმის უმეტესობით უარყოფს.

ლიუცი ლენის ამბების შეკითხვათა თაობაზე შეკითხვათა კომისიის მოხსენებას თხოვლობს.

ლენის ამბების გამო შემოტანილი შეკითხვები ჯერ კიდევ შესამეგ სათათბიროში იმყოფება, მთავრობამ სათათბირო განმარტება წარუდგინა სათათბიროს, შემდეგ სენატორ მანუხინის რეგიაზი დაინიშნა, რამაც საქმის ვითარება კონკრეტულად შეისწავლა, და მინისტრთა საბჭოს სათანადო მოხსენება ცხარედ დგინა, მაგრამ ჯერაც გამოურკვეველია, რა ზომები მიიღო მთავრობამ. ამის გამო კომისია წინადადებას იძლევა შეკითხვით მიმართოს სათათბირომ შინაგან საქმეთა, სამხედრო და ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრებს: დასრულდა თუ არა ლენის ამბების განმარტება, მთავრობამ მიიღო თუ არა ლენის ამბების დასაზღვევად დასაბარებელი წესები და სანაბრებელი არაინ თუ არა მიცემულნი დამნაშავენი, რომელთაც კანონი დაარღვიეს.

მთავრობა ანტრეცებს, რომ ლენის მუშათა მოთხოვნებიდან სრულიადაც არ შეიძლება პოლიტიკური ხასიათის იგი წინადადებების მიერ ფარგლს არ სცდებოდეს.

ვიწინევი პრევილი. ნებარევენი მხარს უჭერენ შეკითხვას, ხოლო ლენის საქმის პასუხისმგებლობას მიიღო აკრძალვები ლენის მართობის განმარტებას, რომელიც სათათბირომ ნებარედა კომისიის უფლებას. სამხედრო მინისტრისადმი შეკითხვის მიმართვა უარობდა, რადგანაც ჯარში მხოლოდ თავისი მოვალეობა ასრულებს. მუშებმა შეკითხვაში საამისო შესწორება შეაკეთა.

ვიწინევი შენიშვნა ხმის უმეტესობით მიიღეს. კომისიის წინადადება სათათბირომ ერთხმად მიიღო.

სახელმწიფო საბჭო

(პეტერბ. ფეხმთათა საგანგებო)

13 ნოემბრის ხსენება

გადასმული თავმჯდომარეობს. სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარის ავადმყოფობის გამო პოლონეთის ქალაქებში თვით-მმართველობის შემოღების კანონ-პროექტის განხილვა გადაიდო. საგარეო-სამრეწველო და საკრედიტო დარგებში უმნიშვნელო საგანგებო განცხადებები განიხილეს. გრაფინიამ ამ საქმისთვის ლეკანოვს ნ. თალაქაძეს 7 კვე გადასცა 375 მან.

სტიპენდიები. მეფის მოადგილის მეუღლემ გრაფინია ე. ა. ვორონცოვა-დაშკოვისამ ამ სამხედროს წინადადებას. ტაძარი და ავადმყოფობის წინამძღვრის დასაზღვევად გადაიდო. გრაფინია დაინტერესდა იმით, რომ ტაძარში ცოცხალი ფეხის უკანონობის გამო და სურვილი განაცხადა თვის ხარჯით თიჩების დადგენა. გრაფინიამ ამ საქმისთვის ლეკანოვს ნ. თალაქაძეს 7 კვე გადასცა 375 მან.

სტიპენდიები. მეფის მოადგილის მეუღლემ გრაფინია ე. ა. ვორონცოვა-დაშკოვამ დღესათვის საგარეო სასწავლებლის მშობის კრებაზე სურვილი განაცხადა, დაარსოს სხენეტულ სასწავლებელში სამი სტიპენდი. პირველი—250 მანეთიანი, ხოლო დანარჩენი—210 მან. თითო. გრაფინიამ სტიპენდიების ანგარიშში საკუთარი კონებიდან უკვე 400 მან. გადასცა სასწავლებლის გამგეობას. ამის გამო სასწავლებლის დეპუტატებმა გრაფინიას მხურვალე მადლობა გადაუხადა როგორც ამ უხე მწიფრულებისათვის, ისე იმ მეუღლემ სტიპენდიებისთვის, რომელსაც მუდამ იჩენს ამ სასწავლებლისადმი. დღევანდელ შემდგომდენ: სასწავლებლის სახელმძღვანელო საბჭოს თავმჯდომარე დეკანოზი რაზუმოვსკი, სასწავლებლის უფროსი კენიანა ნ. მ. ზეცაინიძე და სასწავლებლის ინსპექტორი დეკანოზი კ. კეძელიძე.

განსვენებულ საზოგადო მოღვაწის და კავკასიის სულის მოსახსენებლად პასუხილი დანიშნული დღეს, პარასკევს, 15 ნოემბერს, ნაშუადღევს 4 საათზე, დიდუბის ეკლესიის ეკლესიაში, სადაც დასაფლავებულია განსვენებული.

გ. ვ. მუსელიუსი, ფოსტა-სადაც დასაფლავებულია.

ტფილის დაბრუნდა.

კოპოტატი. კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საკომპრობრაციო ბიურომ ქართული სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების წინადადებას მისცა, აირჩიოს ორი წარმომადგენელი იმ თათბირში, რომელიც მეორე საკომპრობრაციო კრების მოწვევის დრო უნდა დანიშნოს.

ხალი ხარფუზში. ქალაქის საბჭომ საბაბოლო კომისიამ დადგინდა, ხარფუზში საქალაქო ბაღი გააშენოს, ამ ხარჯით 24 ნოემბერს კლასიკური მრავალ მილიონობი ეროს; ამიტომ, მივიღეთ რა მხედველობაში საერთო მდგომარეობა ხალხისა და საქმეებისა, გადაწყვიტეთ გადავტოვო სახელმწიფოს მარჯველობის უფლება ხალხის წარმომადგენლებს, რითაც ამერიკან ვაჭრებს რუსულ-კავკასიურ წეს-წყობის დარღვევა, რათა დახმარებოდნენ მრავალ ტანჯული მხარე, რომელიც მხოლოდ მშენებლობასა და დაწყობის მიზნითაა.

რომ გამოიყვანა ჩინეთის აჯანყება? სუნ-იატ-სენი ამბობს: 1. მანჯურიის თათრები მართავენ არა ქვეშევრდობით, არამედ თავის რასის სასარგებლოდ.

2. ისინი ხელს უწყობენ ჩვენ განმარტებას და ნივთიერს წინსვლას. 3. თარგუნავენ ჩვენი სოფლებსა, თავისუფლებას და საკუთრების უფლებებს. 4. სდევნიდნენ სიტყვის თავისუფლებას. 5. ჩვენს დაუთმებულ მხარეებზე აუარებელ გადასახადს. 6. გვტანჯავენ ბარბაროსულ წამებით. 7. არ ასრულებდნენ თავის მოვალეობას ხალხის წინაშე და არ იცოდნენ მის სიკაცხეობასა და საკუთრებას.

არა მისხმევის გამოუწვევია ეს ამბობენ. ამ ამბობების მეთაური ექიმი სუნ-იატ-სენი პირველად უბრალო წევრი იყო ახლგაზღვა ჩინეთის პარტიისა. 1894 წელს იგი კანტონის აჯანყების მეთაურია, რომლის დამარცხებამაც იძულებულია ჰყო ჩინეთი მიეტოვებინა. 1895 წელს კი უკვე კანტონის ხელში ჩაგდებას ლაშობს, რისთვისაც იარაღსა და ჯარს აგროვებს. ეს მთავრობამ შეურაცყო, საშინელი დევნა დაუწყო და მისი თავი რამოდენიმე თას მანეთად დააფასა. ამისთვის იძულებული გახდა სამშობლო-საბჭოში დასულიყო.

საქართველოს საგზარბოსის მმართველი მეფის მოადგილისათვის. გუშინ, 15 ნოემბერს, საქართველოს საგზარბოსის დროებით მმართველმა ბაქოს ეპისკოპოსმა გრიგოლმა მეფის მოადგილე გრაფი ი. ი. ვორონცოვა-დაშკოვი ინახულია.

ქველმოქმედება. მეფის მოადგილის მეუღლემ გრაფინია ე. ა. ვორონცოვა-დაშკოვისამ ამ სამხედროს წინადადებას. ტაძარი და ავადმყოფობის წინამძღვრის დასაზღვევად გადაიდო. გრაფინია დაინტერესდა იმით, რომ ტაძარში ცოცხალი ფეხის უკანონობის გამო და სურვილი განაცხადა თვის ხარჯით თიჩების დადგენა. გრაფინიამ ამ საქმისთვის ლეკანოვს ნ. თალაქაძეს 7 კვე გადასცა 375 მან.

სტიპენდიები. მეფის მოადგილის მეუღლემ გრაფინია ე. ა. ვორონცოვა-დაშკოვამ დღესათვის საგარეო სასწავლებლის მშობის კრებაზე სურვილი განაცხადა, დაარსოს სხენეტულ სასწავლებელში სამი სტიპენდი. პირველი—250 მანეთიანი, ხოლო დანარჩენი—210 მან. თითო. გრაფინიამ სტიპენდიების ანგარიშში საკუთარი კონებიდან უკვე 400 მან. გადასცა სასწავლებლის გამგეობას. ამის გამო სასწავლებლის დეპუტატებმა გრაფინიას მხურვალე მადლობა გადაუხადა როგორც ამ უხე მწიფრულებისათვის, ისე იმ მეუღლემ სტიპენდიებისთვის, რომელსაც მუდამ იჩენს ამ სასწავლებლისადმი. დღევანდელ შემდგომდენ: სასწავლებლის სახელმძღვანელო საბჭოს თავმჯდომარე დეკანოზი რაზუმოვსკი, სასწავლებლის უფროსი კენიანა ნ. მ. ზეცაინიძე და სასწავლებლის ინსპექტორი დეკანოზი კ. კეძელიძე.

განსვენებულ საზოგადო მოღვაწის და კავკასიის სულის მოსახსენებლად პასუხილი დანიშნული დღეს, პარასკევს, 15 ნოემბერს, ნაშუადღევს 4 საათზე, დიდუბის ეკლესიის ეკლესიაში, სადაც დასაფლავებულია განსვენებული.

გ. ვ. მუსელიუსი, ფოსტა-სადაც დასაფლავებულია.

ტფილის დაბრუნდა.

კოპოტატი. კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საკომპრობრაციო ბიურომ ქართული სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების წინადადებას მისცა, აირჩიოს ორი წარმომადგენელი იმ თათბირში, რომელიც მეორე საკომპრობრაციო კრების მოწვევის დრო უნდა დანიშნოს.

ხალი ხარფუზში. ქალაქის საბჭომ საბაბოლო კომისიამ დადგინდა, ხარფუზში საქალაქო ბაღი გააშენოს, ამ ხარჯით 24 ნოემბერს კლასიკური მრავალ მილიონობი ეროს; ამიტომ, მივიღეთ რა მხედველობაში საერთო მდგომარეობა ხალხისა და საქმეებისა, გადაწყვიტეთ გადავტოვო სახელმწიფოს მარჯველობის უფლება ხალხის წარმომადგენლებს, რითაც ამერიკან ვაჭრებს რუსულ-კავკასიურ წეს-წყობის დარღვევა, რათა დახმარებოდნენ მრავალ ტანჯული მხარე, რომელიც მხოლოდ მშენებლობასა და დაწყობის მიზნითაა.

რომ გამოიყვანა ჩინეთის აჯანყება? სუნ-იატ-სენი ამბობს: 1. მანჯურიის თათრები მართავენ არა ქვეშევრდობით, არამედ თავის რასის სასარგებლოდ.

2. ისინი ხელს უწყობენ ჩვენ განმარტებას და ნივთიერს წინსვლას. 3. თარგუნავენ ჩვენი სოფლებსა, თავისუფლებას და საკუთრების უფლებებს. 4. სდევნიდნენ სიტყვის თავისუფლებას. 5. ჩვენს დაუთმებულ მხარეებზე აუარებელ გადასახადს. 6. გვტანჯავენ ბარბაროსულ წამებით. 7. არ ასრულებდნენ თავის მოვალეობას ხალხის წინაშე და არ იცოდნენ მის სიკაცხეობასა და საკუთრებას.

არა მისხმევის გამოუწვევია ეს ამბობენ. ამ ამბობების მეთაური ექიმი სუნ-იატ-სენი პირველად უბრალო წევრი იყო ახლგაზღვა ჩინეთის პარტიისა. 1894 წელს იგი კანტონის აჯანყების მეთაურია, რომლის დამარცხებამაც იძულებულია ჰყო ჩინეთი მიეტოვებინა. 1895 წელს კი უკვე კანტონის ხელში ჩაგდებას ლაშობს, რისთვისაც იარაღსა და ჯარს აგროვებს. ეს მთავრობამ შეურაცყო, საშინელი დევნა დაუწყო და მისი თავი რამოდენიმე თას მანეთად დააფასა. ამისთვის იძულებული გახდა სამშობლო-საბჭოში დასულიყო.

მისი დათვლილებები ეჯიბოვის მიწისა.

ამერიკულ ვაზის სახაზინო ხანერგები მიწათმოქმედების დეპარტამენტის განკარგულებით მევენახეობისა და მეღვინეობის კომიტეტების ხელში გადადის.

ქუნირუშა. ბოლო ხანს ტფილისში ქუნირუშა მძინვარებს, განსაკუთრებით ქალაქის შეზღვევით, მეთაურს მეთაურებზე უბანში.

მებაშეობა. მებაშეობა შარშანდღეობა კრებაზე სურვილი გამოხატა, დაარსდეს ამერიკულ-კავკასიის იმ რაიონებში, სადაც მებაშეობას მისდევნენ, მებაშეობის ადგილობრივი კომიტეტები, რომელნიც ხელს შეწყობენ მებაშეობის საქმის გაუმჯობესებას. ამის გამო მიწათმოქმედებისა და მიწათმოქმედების მთავარ სამმართველოსთან არსებულს ცენტრალურ მებაშეობის კომიტეტს უკვე შეუშუშებია ასეთ კომიტეტების წესდება, რომელიც ადგილობრივ სათანადო დაწესებულებებს გამოგზავნა განსახილველად და თვის აზრის წარმოსათქმელად.

მესაქონლეობა ამიერ-კავკასიაში უზარმაზროდ წარმოადგენს მრავალგვარად და მთავრობისა და საზოგადო დაწესებულებათა ყურადღებას მიიქცია. მთავრობამ წესდებულად მესაქონლეობის საქმეობათა გამოკვლევასა და დაწესებულებით სასტატისტიკო ცნობების შეკრებას. ეს მუშაობა ამას წინადადებას უწყობს მესაქონლეობის უფროს სპეციალისტის ე. ა. ქალანთარის გარდაცვალების გამო და ახლა კვლავ განახლდა. მესაქონლეობის სამმართველო შექმნეს სასტატისტიკო ცნობების გადმოგვიცემს: ჯერ კიდევ 1911 წელს ამიერ-კავკასიაში ყოფილა: მსხვილფეხა საქონელი—3,833,023 სული, კამბეჩი—620,829, ცხვარი—6,014,846, თხა—702,605, ცხენი—392,116, ღორი—299,872 და აქლემი—14,479, სულ—11,377,770 სული.

ბაქოს ქალაქის მოსურავი ლ. ბიჩი ქალაქის საქმეთა გამოტფილის ჩამოვიდა. იგი კავკასიის ქალაქების წარმომადგენელთა კრებასა დასსწავლა.

ქალაქის ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა საბჭოს კომისიების შეკრებულ კრებაზე უნდა დასრულდეს და მოხდეს ორშაბათს ქალაქის საბჭოს წარდგინება.

გარის ქალაქის თვითმმართველობა შეუადგომლობა აღმარაგუნებრატორის წინაშე, ნება დართოს მას, შეიერთოს თვის საზღვრებში რკინის გზის სადგურთან მდებარე უბანი, თანხმად ამ უბნის მცხოვრებთა ყრბობის დადგენილებისა. გუნებრატორმა ამ უბნის შეერთება

მოსთხოვდა. 1896 წელს ლონდონის გაგებმა, სადაც თვით განვითარებასა და საშობლო უწყებებზე ზრუნვას ალგედა მთელ თავის ძალ-ღონეს, ამავე წელს ლონდონელი ჩინეთის ელჩი თავის მთავრობის დადებით ატყუალებს სუნს ჩუმად და ჩინეთში ფარულად გაგზავნას უბრალოდ, სადაც ამ დიდებულ რეგულირებებს, მისივე სტატუსი, აუტორიტეტსა და სახარებას ელგოდა. მთავრამ მოხერხებული სური, თავისი მასწავლებლის კენტონის წყალობით, აქაც თავს უწყობს.

მისი დამარებით იგი ამცნობს ლონდონის გაზეთებს თავის ვინაობას, რაცც ამ საქმეში ლორდ სალისმირის ჩარევას იწვევს, რომელიც აიძულებს ელჩს განათავისუფლოს სუნ-იატ-სენი. ამის შემდეგ იგი ფარულად ბრუნდება სამშობლოში და იქ დაწყებული ეგრე წოდებული ბიუტსენის 1900 წლის ამბობების საშინელ მოწინააღმდეგე გამოდის. ამ ამბობების მეთაურების მთავარ მისხმევაშია ჩინეთთან ჩინეთთან გაქცევა და მათთან სრულიად კავშირის შეწყვეტა შედგენდა. ამ ამბობებს დაიცავდა დინასტია ხელს უწყობდა, რადგანაც ევროპეოლოთა ლობი-რალო იღებდნენ ხალხში გაგვრცელებას აფიქრებდა. სუნ-იატ-სენი ამ დროს ქადაგობს, რომ ევროპეოლოთა არ იქ უნდა ვდევნიდეთ, უნდა უბრალოდ მოვინებოთ, რადგან ეს დაახლოვდება საუკეთესო თავდებია ჩვენი კულტურული და ეკონომიური წინსვლისათვის.

ამბობების დაწყებების შემდეგ იგი ამერიკაში მიემგზავრება. ახლა სუნის ნათლად შედგება, რომ დაწყებული საქმის კეთილად დაბოლოებისთვის მთავარ საქმირობებს ფუელი შეადგენდა, ამიტომაც ამ მისხმის ასასრულელოდა, ის მოგზავრობს ამერიკის სხვა და სხვა ქალაქებში, მართავს მიტინგებს და და-

ქალაქთან სასარგებლოდ სცნო როგორც გარის ქალაქის თვითმმართველობისთვის, ისე თვის უბნისთვის და თავის მხრით შესაფერი შეამდგომლობა აღმარა მეფის მოადგილის წინაშე.

ნახშირის სიძვირე. ბოლო ხანს ტფილისში მეტად იჩინა თავი ნახშირის სიძვირე. როგორც გამოიჩინა, ნახშირის სიძვირე ხელგუნურად გამოუწვევია რამდენიმე კაცს, რომელთაც ტყვეები იჯარით აუღიით და ნახშირის ისე ჰყიდიან, როგორც თვით სურთ.

დასაფასებელი გადასახადი. ტფ. პოლიციის 1 ოქტომბრიდან 1 ნოემბრამდე ქალაქის თვით-მმართველობის სასარგებლოდ აუკრებია დარჩენილი გადასახადი 45,306 მან. 81 კ.

ქალაქის წყალსადენის შესახებ რეკომენდაცია დაბეჭდილი იყო წერილი, რომელიც გუნებრატორმა ქალაქის გამგეობას გაუგზავნა და პასუხს მოსთხოვა. ქალაქის მოურავის მოადგილემ გუნებრატორს პასუხი უკვე გაუგზავნა, სადაც აღნიშნავს, რომ ქალაქის გამგეობას განსაკუთრებული ყურადღება აქვს მიქცეული წყალსადენისთვის და მას არც ერთი ის დეფექტი არ ახლავს, რომელიც გაზეთში იყო აღნიშნული.

საზოგადოებრივი და პარტიული

ქ. შ. წ.-კითხ. გამარცხებულ საზოგადოების წევრთა წლიური კრება გუშინ, 14 ნოემბერს, დაიწყო გენერალ ყაზბეგის თავმჯდომარეობით. კრებამ მოხსინა გამგეობის მოხსენება თვის მოქმედების შესახებ, სარევიზო კომისიის მოხსენება და გამგეობის პასუხი ამ მოხსენებებზე. ხანგრძლივი კამათი გამოიწვია საკითხმა საწევრო ფულის შექმნის შესახებ. ახლა არის სამი მანეთი, კრების ერთი ნაწილი 1 მან. დაწესებას თხოვლობდა. ნაშუადღევს სამ-ნახევარ საათზე საკითხის კენჭი უყარეს. კრებამ 47 ხმით წინადადება 14 ხმის დაადგინა: საწევრო გადასახადი ისევ 3 დარჩეს.

ფ. დედათა სეპარატივი სახელმწიფოთა არსებულ მშობის წევრთა კრება 13 ნოემბერს მოხდა მეფის მოადგილის სახალხო მეფის მოადგილის მთავრობის გრაფინია ე. ა. ვორონცოვა-დაშკოვის თავმჯდომარეობით. მშობის საბჭომ კრებას მოახსენა, რომ სასწავლებელში მრავალი ღარიბი მოსწავლეა, რომელიც სწავლის ფული ღირსეულად გადაუხდია. კრებამ მოსწავლეთა უმრავლესობა სწავლის ფულის გადამხდა განათავისუფლა. ამის შემდეგ კრებამ საქირად აღიარა, უსრლოდგენა გამართოს სასწავლებლის ღარიბ მოსწავლეთა სასარგებლოდ და დაადგინა: სთხოვოს ქ. შ. პეტროპოლისის, შარშანდღეობით წელ-

სხარებას სთხოვს ბანკირებს, რომ ამით პოლიტიკური ფონდი საგრძობლად გააღებოს.

ერთმა ფილადელფიელმა მრეკხანმა ჩემი მითხრობის შემდეგ შემოხვევა ჩემ სასტუმროში ფულით სავსე ქისა, დამელო წინ და ავიტოვე ხმის ამოუღებელი გაბრუნდა. ამ ქისაში იყო ის, რაც მას მთელი ოცო წლის განმავლობაში ღილი გაკვირვებით განმავლობაშია მოგვიტარებოდა თავის თავ-გადასავალში სუნ-იატ-სენის.

1911 წელს ხომ სუნ-იატ-სენი სათავეში უდგას. სუნ-ან-სინთან და სუნ-ჩევა-ოენთან ერთად ჩინეთის რევოლუციონერებს დასაფლავებულს და თავისავე ჯარს ევროპიულ წესებზე რაზმავდა. ერთი სტატუსი, იუან-შიკაი ნამდებულ ევროპიულად განათლებულ ადამიანით მოქმედებდა და ამ მოქმედი დიპლომატიური ხრიკებით ხალხში ღილი გაგვიტარებდა. სუნ-იატ-სენმა კარგად იცოდა მისი ნიქისა და ენერჯის სილია და ამიტომაც ასე ადვილად უთმობდა მას ბირველობას რესპუბლიკაში. მისი რეკლამა 30 იანვრის დეკრეტმა ჩინეთის რესპუბლიკა მისცა, მის პირველ პრეზიდენტად პირველი იუან-შიკაი იქნა არჩეული.

ახალ რესპუბლიკაში ჩინეთში ღილი არეულობა და ანარქია სუფევდა. ყველა უფროსობას ჩემულობდა. ჯარი თავისი მხედრობითა და ხალხს საშინელ გაკვირებაში აგდებდა. ამ თავ-გასულობის ასაშინებლად უნდა გამოსულიყო ის იუან-შიკაი, რომელიც ამერიკიდან ხალხი თავის მმართველად ირჩევდა. მაგრამ იუან-შიკაი თავიდანვე დამამრედილებლის როლს დიქტატორის როლი არჩიო. იგი პარლამენტის თითქმის არაფერში ეკითხებოდა, ყოველ საქმეს თავის ნებაზე აწარმოებდა. ეს თვითნებობა, რასაკვირველია, ხალხში უთანხმოებასა და მღელვარებას იწვევდა, რომ-

საც იყისროს წარმოადგენს გაზარდვის თაოსნობა.

კავკასიის სამკურნალო საზოგადოების კრება დღესთვის არის დანიშნული.

სასწავლებლები

მეფის მოადგილის გრაფი ი. ვორონცოვა-დაშკოვის სახელმძღვანელო სასწავლებელში 13 ნოემბერს, სასწავლებლის წმ. იოანე ბაქოპოლის ეკლესიის დღესასწაულის გამო, საინტერესო ბაღი გაიმართა. ბაღი დაიწყო სალიტერატურა-სამუსიკო განყოფილებით: მოსწავლეებმა ლამაზად წაიკითხეს ლექსები, ამას გარდა მოსწავლეთა გუნდმა შესრულა ოპერებიდან რამდენიმე ნომერი ბან-სტრუელიძის ოპერაობით. დასასრულ წარმოადგინეს სცენა „მუწვი რაინდი“-დან, რომელსაც მოჰყვა ტყვე. ბაღმა დასრულდა მშვენიერი შობაქმელობა დასტოვა. ბაღს დაესწრო 1,500 კაციამდე, მათ შორის, კავკასიის სამოწავლო ოლქის მმართველი ნ. ფ. რულოდელი. ბაღმა ნაშუადღევს 3 საათამდე გასტანა.

ახალციხე

საქალაქო არჩევნები. 10 ნოემბერს დამატებითი საქალაქო არჩევნები მოხდა. აირჩიეს ქალაქის რწმუნებულთა კანდიდატები: ა. მ. აღინბეგოვი, მ. კ. ვანუიანი, პ. მ. მაქარაი, ვ. ა. მიტკევიჩი, მ. ს. ბარსევიანი და პ. ი. ერეკლოვი.

მისივე სახლის ქის უიანის ხსენება

(დღევანდელი პანაშვიდის გამო) წელს ათს ნოემბერს შესრულდა 25 წელიწადი კავკასიის ქართულის სკოლის არსებობისა. ამ სკოლის დაარსებულად და სულის ჩამდგმულად ითვლება აწ განსვენებული მ. შ. ყიფიანი, რომელიც გამძლეველ სამმართველოს გამგელ იყო თერგის ოლქში. განსვენებული ევლომოდინე მოამბე იყო თერგის ოლქის მოსახლეთა საზოგადო. მისი მუცადინეობით დაარსდა თერგის ოლქის მთელი შორის ტენიკურ ცოდნათა გამარცხებელი საზოგადოება, რომელიც დღესაც ნაყოფიერად გუნთობს.

განსვენებულს მ. შ. ყიფიანს დიდი დავალი მიუძღვის განსაკუთრებით კავკასიის ქართველების წინაშე. ამ ოცდა ხუთის წლის წინად კავკასიის ქართველები, უსახარობის გამო მოშორებულნი თვანიან მშობლიურს კერას და გარდახვეწილი ჩრდილო კავკასიაში, აქეთ-იქით დუანტულნი, უსკოლობის გამო იმდენ განსაცდელში იყვნენ ჩაცვივულნი. მათ სრული გადადგარება და გადაშენება მოელოდათ. ვინ იქის კავკასიის ქართველების ბედს ჩარხი როგორ

ნათლად აუხსენებენ, დღეს ამ თავისგე დაფსებაში იუან-შიკაი არავის ჩამოუვარდება. უნდა ვთქვათ, რომ იუან-შიკაი დიდი გმირი იყო დიპლომატი. მან პირველადვე, რესპუბლიკამდე მოიხვევა დიდი სახელი თანამდებულს შორის მით, რომ ბევრს სასწავლებელს აარსებდა და ევროპიულად აწესებდა სწავლას. აგრძედე დიდი მომხრე იყო იმისა, რომ ჩინელი ქალი განათავისუფლებული იმ მონობისგან, რომელშიაც აგდებდა მას ჩინური ძველი ტრადიცია.

სწავლის დასამთავრებლად ახალგაზობას საზღვარ-გარედ ჰგზავნიდა და თავისავე ჯარს ევროპიულ წესებზე რაზმავდა. ერთი სტატუსი, იუან-შიკაი ნამდებულ ევროპიულად განათლებულ ადამიანით მოქმედებდა და ამ მოქმედი დიპლომატიური ხრიკებით ხალხში ღილი გაგვიტარებდა. სუნ-იატ-სენმა კარგად იცოდა მისი ნიქისა და ენერჯის სილია და ამიტომაც ასე ადვილად უთმობდა მას ბირველობას რესპუბლიკაში. მისი რეკლამა 30 იანვრის დეკრეტმა ჩინეთის რესპუბლიკა მისცა, მის პირველ პრეზიდენტად პირველი იუან-შიკაი იქნა არჩეული.

ახალ რესპუბლიკაში ჩინეთში ღილი არეულობა

ბოლა. ამ მინისტრის გადადგომის შემდეგ სამინისტროში მხოლოდ ამერიკის მოწინააღმდეგე წევრები დარჩნენ. შერეობის უმეტესი ნაწილი მდგომარეობას ფორმალურად დატოვდა. 4 ნოემბერს პრეზიდენტი უილსონი და სტატს-სეკრეტარი რაიანი მთელ დამსჯელ ბირობდნენ. თათბირის შედეგი ჯერ არ იცნან. ჰიუკინგსონი, რომელიც შერეობის მთავრობას ახლო მომავალში საბოლოო გადაწყვეტილებას დაადგება პრეზიდენტ პუერტის შესახებ.

თავისუფალი და ხალხური

ბაქო. 10 ნოემბერს დამატებითი სექციამ წარმოადგინა ცნობილი მემორანდი, რომელიც თურქეთის ჩინური დარბაზის ხელს არ უწყობდა ამ შედარებით რთულ პიესის წარმოდგენას, მაგრამ დასმა მინც დასძლია დამარკოვებას და წარმოადგინა კარგად ჩაიარა. ეს მემორანდი პარტიულად დაიდგა აქ და ხალხის ძალიანაც მოეწონა. ტრეს დასასრული არა ჰქონდა, განსაკუთრებით უკანასკნელ მოქმედებაში, სადაც ბოროტება მარცხდება და პარტიონება იმარჯვებს.

მთავარ როლებს ამსრულებდნენ ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს.

არ შეგვიძლიან კვლავ არ ვუსაყვედუროთ რეჟისორს: მეოთხე მოქმედებაში ველსის კიბე ძალიან უხერხულად იყო გამოართული, მლოცავები ძლივს გამოდიოდნენ, რაც სიცილს იწვევდა. უკანასკნელ სურათში კიდევ თუმცა მოქმედება ოთახში წარმოებდა, კერძოდ ხის ტოტები და ფოთლები იყო ჩამოკიდებული.

შედეგი წარმოდგენა 17 ნოემბერს გაიმართდა. დაიდგება ნინო შვილის იოსებოვიდან ირეთელის მიერ გადამოკლებული დრამა ჰერსტინგა.

რუსეთი

ოქტომბრის კონფერენცია. ოქტომბრის კონფერენციის მეორე სესიონი გაუქვინა საბოლოო სიტყვა დაიწყო. გუბკომმა აღნიშნა, თუ რა დღე მნიშვნელოვან აქვს 17 ოქტომბრის კავშირის მიზანთა განხორციელებას. გაიხსენა ოქტომბრის ასტორია და სხვა...

მის გულის ყური მიაპყრო რეაქციის ზრდაზე. დორძინებულმა რეაქციამა—სთავა გუბკომმა,—თვის დროის კემო თავი მოუყარა ძველი წეს-წყობილების მომხრე ხალხს და იმ ბნელ ელემენტებს, რომელიც რუსეთის ცხოვრების ნაღვეში ჰპოვებდნენ ბინას. ამით ბანაკიდან გამოვიდნენ დრო მოქმედი, უცნაური აღმძინები და ეხლა კი სახელმწიფო ცხოვრების სათავეში სდგანან. რეაქციის უმთავრეს ძალას სახელმწიფო სამსახურს მარჯვენა ფრთა და გარე-თინებულ თავად-ახნაურობის ორგანიზაცია წარმოადგენს, თუმცა თავად-ახნაურობა თვის უმრავლესობით პროგრესულ ელემენტს ეკუთვნის. რეაქციამ უმთავრესად ძლიერი იერიში ხალხის წარმომადგენლობაზე კი არ მიიტანა, არამედ მთავრობის სათავეში მდგომარეობის თავისი ბნელი ძალა მთავრობის ბელადის წინააღმდეგ მიმართეს, რომელიც მომხრე იყო რუსეთის განახლებულ წესწყობილებისა. ამ ბრძოლაში დიქსონი სტალინი, მაგრამ ბრძოლის მინც გაუძლო. მის მეგობრებისთვის ეს ბრძოლა მათს ძალას აღემატებოდა. მათ ვერაფერს უნდეს ბრძოლის ტერიტორია. მთავრობას თავისი არსებობა თავისი ურთქმედობით უნდა გადაერჩინა. და მართლაც მთავრობამ თავისი თავი გააუქმა, მთავრობა უფრო მხრე უკან-უკან იხევდა. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს.

კონსტანტინე ილიჩის მიერ წარმოდგენილი მთავრობის სათავეში მდგომარეობის თავისი ბნელი ძალა მთავრობის ბელადის წინააღმდეგ მიმართეს, რომელიც მომხრე იყო რუსეთის განახლებულ წესწყობილებისა. ამ ბრძოლაში დიქსონი სტალინი, მაგრამ ბრძოლის მინც გაუძლო. მის მეგობრებისთვის ეს ბრძოლა მათს ძალას აღემატებოდა. მათ ვერაფერს უნდეს ბრძოლის ტერიტორია. მთავრობას თავისი არსებობა თავისი ურთქმედობით უნდა გადაერჩინა. და მართლაც მთავრობამ თავისი თავი გააუქმა, მთავრობა უფრო მხრე უკან-უკან იხევდა. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს.

მთავრობის პოლიტიკური სიღამა-ლე მართა შინაური საქმეებში არ მხდრდებიან: მთავრობის სიმჩატემ და სულმძაღლობამ საგარეო პოლიტიკაშიც იჩინა თავი. რუსეთმა საგარეო პოლიტიკაში არა მარტო წააგო, ისიც კი დაკარგა რაც რუსეთის ერმა აურაცხელი მსხვერპლით მოიპოვა. როგორ დავახსროთ თავი ამ გასაქრის? საით მივყავართ მთავრობის გეზს, ანუ უფრო სწორედ რომ

ვისთვის—უგეზობას? უმეკლია, სა-შინელ უბედურებისკენ. იქნებ ხელახლად მდგომარეობის ხანას განვიცადოთ? დიან, განვიცადოთ, მხოლოდ პოლიტიკური ვითარება უფრო მო-შხამული, უფრო მძიმე. რუსეთის საზოგადოებამ ჩვენ სახით მოიწადინა მთავრობასთან ერთად მშვიდობიანი მუშაობა; ამითა მსურდა რუსეთში ახალი წესწყობილება დაეწყებინა თანდათანობით, უშტიკუნელოდ. მაგრამ მოვტყუვდით. ოქტომბრის ტვი თვის ხელშეკრულებას მაშინაც კი ასრულებდნენ, როცა შევარდნა მთავრობის ვალდებულებების ასრულებას აჭიანურებდა, ხელშეკრულება ენოა დარღვეული კი არა, დავიწყებულია, უკუდგებულია რუსეთის კონსტიტუციის პრინციპული საფრთხე მოელის. რუსეთს არ შეუძლიან გულდაშვიდებული იყვის, როდესაც მძირ თინებდა ხალხის წარმომადგენლობას, რომელთანაც რუსეთის ძლევა-მოსილება დაკავშირებულია. ეს საკითხი მთავრობის გარეშე მდგარ წრეში არის აღძრული. იგი კი მთავრობაზე უფრო ძლიერია, უფრო ძლევაქოსილი.

როგორ უნდა მოიქცეს რუსეთის საზოგადოება? რას უნდა მოჰქონდნენ ბოლიტიკურმა პარტიებმა, რომელთაც მიზნად რუსეთის განახლება დაუხსნა? რა უნდა აეკეთოს სახელმწიფო სათათბიროს შესაძლებელია სულმძაღლობით და დამატებით შეთანხმებით პარტიებშიც თვისი არსებობის ვალდებულებას, მაგრამ განა ეს პოლიტიკური თვითმკვლელობა არ არის? განა ამით წარმომადგენლობის ახალი სრულად არ ისრუდება? სახელმწიფო სათათბიროს მხოლოდ ერთი გზა აქვს. მან უნდა აიკონოს რუსეთის თავისუფლების დაცვა, შეუწყვედოს უფლებების წესწყობილების დაწესება.

კონსტანტინე ილიჩის მიერ წარმოდგენილი მთავრობის სათავეში მდგომარეობის თავისი ბნელი ძალა მთავრობის ბელადის წინააღმდეგ მიმართეს, რომელიც მომხრე იყო რუსეთის განახლებულ წესწყობილებისა. ამ ბრძოლაში დიქსონი სტალინი, მაგრამ ბრძოლის მინც გაუძლო. მის მეგობრებისთვის ეს ბრძოლა მათს ძალას აღემატებოდა. მათ ვერაფერს უნდეს ბრძოლის ტერიტორია. მთავრობას თავისი არსებობა თავისი ურთქმედობით უნდა გადაერჩინა. და მართლაც მთავრობამ თავისი თავი გააუქმა, მთავრობა უფრო მხრე უკან-უკან იხევდა. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს.

მთავრობის პოლიტიკური სიღამა-ლე მართა შინაური საქმეებში არ მხდრდებიან: მთავრობის სიმჩატემ და სულმძაღლობამ საგარეო პოლიტიკაშიც იჩინა თავი. რუსეთმა საგარეო პოლიტიკაში არა მარტო წააგო, ისიც კი დაკარგა რაც რუსეთის ერმა აურაცხელი მსხვერპლით მოიპოვა. როგორ დავახსროთ თავი ამ გასაქრის? საით მივყავართ მთავრობის გეზს, ანუ უფრო სწორედ რომ

ფესტო სამოქმედო პროგრამად განვიცადოთ და მთავრობა იძულებულ-ხელს მისი პრინციპების განხორციელებისთვის. ყველაზე უწინარეს ოქტომბრის ვალია ხალხის უფლებების დაცვა, განვიცადოთ, მხოლოდ პოლიტიკური ვითარება უფრო მო-შხამული, უფრო მძიმე. რუსეთის საზოგადოებამ ჩვენ სახით მოიწადინა მთავრობასთან ერთად მშვიდობიანი მუშაობა; ამითა მსურდა რუსეთში ახალი წესწყობილება დაეწყებინა თანდათანობით, უშტიკუნელოდ. მაგრამ მოვტყუვდით. ოქტომბრის ტვი თვის ხელშეკრულებას მაშინაც კი ასრულებდნენ, როცა შევარდნა მთავრობის ვალდებულებების ასრულებას აჭიანურებდა, ხელშეკრულება ენოა დარღვეული კი არა, დავიწყებულია, უკუდგებულია რუსეთის კონსტიტუციის პრინციპული საფრთხე მოელის. რუსეთს არ შეუძლიან გულდაშვიდებული იყვის, როდესაც მძირ თინებდა ხალხის წარმომადგენლობას, რომელთანაც რუსეთის ძლევა-მოსილება დაკავშირებულია. ეს საკითხი მთავრობის გარეშე მდგარ წრეში არის აღძრული. იგი კი მთავრობაზე უფრო ძლიერია, უფრო ძლევაქოსილი.

როგორ უნდა მოიქცეს რუსეთის საზოგადოება? რას უნდა მოჰქონდნენ ბოლიტიკურმა პარტიებმა, რომელთაც მიზნად რუსეთის განახლება დაუხსნა? რა უნდა აეკეთოს სახელმწიფო სათათბიროს შესაძლებელია სულმძაღლობით და დამატებით შეთანხმებით პარტიებშიც თვისი არსებობის ვალდებულებას, მაგრამ განა ეს პოლიტიკური თვითმკვლელობა არ არის? განა ამით წარმომადგენლობის ახალი სრულად არ ისრუდება? სახელმწიფო სათათბიროს მხოლოდ ერთი გზა აქვს. მან უნდა აიკონოს რუსეთის თავისუფლების დაცვა, შეუწყვედოს უფლებების წესწყობილების დაწესება.

კონსტანტინე ილიჩის მიერ წარმოდგენილი მთავრობის სათავეში მდგომარეობის თავისი ბნელი ძალა მთავრობის ბელადის წინააღმდეგ მიმართეს, რომელიც მომხრე იყო რუსეთის განახლებულ წესწყობილებისა. ამ ბრძოლაში დიქსონი სტალინი, მაგრამ ბრძოლის მინც გაუძლო. მის მეგობრებისთვის ეს ბრძოლა მათს ძალას აღემატებოდა. მათ ვერაფერს უნდეს ბრძოლის ტერიტორია. მთავრობას თავისი არსებობა თავისი ურთქმედობით უნდა გადაერჩინა. და მართლაც მთავრობამ თავისი თავი გააუქმა, მთავრობა უფრო მხრე უკან-უკან იხევდა. ვერაფერს ვუსაყვედურებთ, ისე პირობათადაც რომ აღმდგურებენ. კარგისა და დაკვირვებულის თამაში მსურს.

მთავრობის პოლიტიკური სიღამა-ლე მართა შინაური საქმეებში არ მხდრდებიან: მთავრობის სიმჩატემ და სულმძაღლობამ საგარეო პოლიტიკაშიც იჩინა თავი. რუსეთმა საგარეო პოლიტიკაში არა მარტო წააგო, ისიც კი დაკარგა რაც რუსეთის ერმა აურაცხელი მსხვერპლით მოიპოვა. როგორ დავახსროთ თავი ამ გასაქრის? საით მივყავართ მთავრობის გეზს, ანუ უფრო სწორედ რომ

ლეკეები

(დამეზოთა პეტრეს საგანგებო განცხადება)
14 ნოემბერი
უცხოეთი.
გენა. უკრაინელების და პოლონელების მოლაპარაკება არ დასრულებულა. უკრაინელები პალატაში ოპორტიუნისტების მოხდენას ძალაგანავლობენ.

ავსტრიის დელეგაცია საგარეო პოლიტიკის იხილავს. მომხსენებელმა ბოლშევიკმა სთქვა: მონარქიამ მშვიდობის მოყვარება დაამტკიცა; ბალკანეთის კრიზისის შედეგი მონარქიის მოთმინების ნაყოფია. მონარქიამ არ მოიწადინა მიწა-წყლის შენატება, მაგრამ ეკონომიურად იგი უნდა შეიქრას ბალკანეთის საზღვრებში. ვოლფის აზრით ბალკანეთის კრიზისმა დიდი ზიანი მიაყენა მონარქიას. მოლაპარაკებებში ოპორტიუნისტების მოხდენას ძალაგანავლობენ.

გენა. დემუტრატა პალატაში გერმანიის მუშათა პარტიის წევრმა ზეიდენმა სასტიკად დაგმო სოციალ-დემოკრატები. თავჯდომარემ პერსტოვარმა დაგმო ზეიდლის სიტყვა, მაგრამ წესიერების დაცვა კი არ მოაგონა. ამ ამბავმა საშინლად ააშფოთა გერმანიის ნაციონალისტები; სოციალ-დემოკრატებს თავჯდომარის საქციელი მოსწონდათ. სოციალ-დემოკრატებმა შაქარი დაუშინეს რადიკალებს. სხდომა საშინელ ხმაურით დროს დაიხურა.

პრაგა. სადღურზე სამეზარეო მატარებელი საქონლის მატარებელს დაეჯახა.
გენა. გაზეთებმა ბულგარეთის საილუსტრო ხელშეკრულება გამოაკვივეს. ოგი-კოტის გაზეთები დამხრდნენ, თუ რამდენად მაგნებელი იყენ ბალკანეთის კავშირი და რამდენად საჭირო იყო სერბიისთვის აღრიატიის ზღვისკენ გასვლის აკრძალვა; ავსტრიის მომავალი სლავიანთა თვითმართებაზე არის დამოკიდებული. რაც უფრო კარგად მოეპყრობა ავსტრია სლავიანებს, მით უფრო დასკვირდება მონარქიამ მშვიდობიანობა და ეკონომიური კეთილდღეობა.

ბერლინი. რეისტრეში კითხულა: გენა. ბულგარეთის მეფე ფერდინანდ პრუსორ-კაროლს კორესპონდენტს ეხსენა; მსგე გაყვირე ბულა; საიდან ვაგრცულდა მისი გადადგომის ხეობი. ნადირობისა და მამა-პაპათა სადღავების დოვადერების შემდეგ იგი სოფიაში გაემგზავრა. მეფეს არ სჯერა, რომ ბულგარეთში მეფის საგარეულო საწინააღმდეგო პარტია არსებობდეს.
ბატონიშვილი ბორისი დემეშიტო იტყობინება: ბულგარეთში მშვიდობიანობა.
ანეი-ფრეი-პრესე კრამარის სიტყვის თამაზე სურს: კრამარე უფრო კარგი სლავიანელია, ვიდრე რუსია. რუსეთში უკვე ისინი ხმები სლავიანობის ცნების სისუსტეზე, იქ უკვე ავსტრია-უნგრეთის კავშირზე ლაპარაკობენ. მხოლოდ კრამარეს არ დაუკარგავს რწმენა სლავიანთა გაერთიანებისა, რაც მონარქიისთვის უდიდეს საფრთხეს წარმოადგენს.

პარიზი. „ტან“-ი მსჯელობის რუსეთის 1914 წ. ხარჯთ-აღრცხვის პროექტის თამაზე, აღნიშნავს რუსეთის წარმომებათა რაოდენობის ზრდას და ეროვნულ ენერჯის განმოდებას. რუსეთის განვითარება მუდამ ამ გზით ივლისო.

გენა. დემუტრატა პალატაში გერმანიის მუშათა პარტიის წევრმა ზეიდენმა სასტიკად დაგმო სოციალ-დემოკრატები. თავჯდომარემ პერსტოვარმა დაგმო ზეიდლის სიტყვა, მაგრამ წესიერების დაცვა კი არ მოაგონა. ამ ამბავმა საშინლად ააშფოთა გერმანიის ნაციონალისტები; სოციალ-დემოკრატებს თავჯდომარის საქციელი მოსწონდათ. სოციალ-დემოკრატებმა შაქარი დაუშინეს რადიკალებს. სხდომა საშინელ ხმაურით დროს დაიხურა.

პრაგა. სადღურზე სამეზარეო მატარებელი საქონლის მატარებელს დაეჯახა.
გენა. გაზეთებმა ბულგარეთის საილუსტრო ხელშეკრულება გამოაკვივეს. ოგი-კოტის გაზეთები დამხრდნენ, თუ რამდენად მაგნებელი იყენ ბალკანეთის კავშირი და რამდენად საჭირო იყო სერბიისთვის აღრიატიის ზღვისკენ გასვლის აკრძალვა; ავსტრიის მომავალი სლავიანთა თვითმართებაზე არის დამოკიდებული. რაც უფრო კარგად მოეპყრობა ავსტრია სლავიანებს, მით უფრო დასკვირდება მონარქიამ მშვიდობიანობა და ეკონომიური კეთილდღეობა.

ბერლინი. რეისტრეში კითხულა: გენა. ბულგარეთის მეფე ფერდინანდ პრუსორ-კაროლს კორესპონდენტს ეხსენა; მსგე გაყვირე ბულა; საიდან ვაგრცულდა მისი გადადგომის ხეობი. ნადირობისა და მამა-პაპათა სადღავების დოვადერების შემდეგ იგი სოფიაში გაემგზავრა. მეფეს არ სჯერა, რომ ბულგარეთში მეფის საგარეულო საწინააღმდეგო პარტია არსებობდეს.
ბატონიშვილი ბორისი დემეშიტო იტყობინება: ბულგარეთში მშვიდობიანობა.
ანეი-ფრეი-პრესე კრამარის სიტყვის თამაზე სურს: კრამარე უფრო კარგი სლავიანელია, ვიდრე რუსია. რუსეთში უკვე ისინი ხმები სლავიანობის ცნების სისუსტეზე, იქ უკვე ავსტრია-უნგრეთის კავშირზე ლაპარაკობენ. მხოლოდ კრამარეს არ დაუკარგავს რწმენა სლავიანთა გაერთიანებისა, რაც მონარქიისთვის უდიდეს საფრთხეს წარმოადგენს.

ბატონიშვილი ბორისი დემეშიტო იტყობინება: ბულგარეთში მშვიდობიანობა.
ანეი-ფრეი-პრესე კრამარის სიტყვის თამაზე სურს: კრამარე უფრო კარგი სლავიანელია, ვიდრე რუსია. რუსეთში უკვე ისინი ხმები სლავიანობის ცნების სისუსტეზე, იქ უკვე ავსტრია-უნგრეთის კავშირზე ლაპარაკობენ. მხოლოდ კრამარეს არ დაუკარგავს რწმენა სლავიანთა გაერთიანებისა, რაც მონარქიისთვის უდიდეს საფრთხეს წარმოადგენს.

ბატონიშვილი ბორისი დემეშიტო იტყობინება: ბულგარეთში მშვიდობიანობა.
ანეი-ფრეი-პრესე კრამარის სიტყვის თამაზე სურს: კრამარე უფრო კარგი სლავიანელია, ვიდრე რუსია. რუსეთში უკვე ისინი ხმები სლავიანობის ცნების სისუსტეზე, იქ უკვე ავსტრია-უნგრეთის კავშირზე ლაპარაკობენ. მხოლოდ კრამარეს არ დაუკარგავს რწმენა სლავიანთა გაერთიანებისა, რაც მონარქიისთვის უდიდეს საფრთხეს წარმოადგენს.

სასანიტარო აქტივობა

- უბნები: 1-2 ბ. ფონინა-ოხობოვის ვაკეში, საკუთარი ხაზი, ტელეფ. 461.
- 3-4 და რუსის ბაზარში ქრ. ლ. ქა-ლა-ნაროვი (სოლოლაკი, ანაღლების ქ. ტელეფ. 547).
- 5-6 ბ. შ. ზაბალოვსკა (გრინოვოდსკი, 40. ტელეფ. 655).
- 7-8 ბ. შ. შატალა (ნიკოლოზის ქ. № 7, ტელეფ. 709).
- 9-11 ბ. თ. ნათაშვილი (მონუმენტის შესახვევი, № 5. 487).
- 10-12 ბ. შ. შატალა (ნიხილის პრ. № 17, ტელეფ. 327).

სასანიტარო, თვითონ მცხოვრებლები და გენერალ-კოლეგის სასანიტარო წესებების შემოღებამ და სადაც-ცაა ამ მხრივ უწყისობას უმკინებენ—საბუნებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ. კულას სასანიტარო-საბუნებში აკეთებენ და ჰვიდობენ და სხ.—დაუფრთხილად უხედავ დასახლებულ გემებს ახლობენ, წყაროებში გასცხადებენ. ყველაზე უფროდნან გარდაცვლულ ქალაქის სხვაგვარი პოლიციის კანტონებში. გვირის დასახლებულ რუსის ბაზარში, თათბირის მოედანზე, კახეთის ლეკანზე, ავღანის რიფის ქუჩაზე, 55, ვლიანბდის ქუჩა 56 და მა-ლაქის მოედანზე.

სამედიცინო

გადამდებ საკუთარი სსსო, გ. ლ. ო-ვისის პარასიტის აღწო, ვი. დ. ო-ვისის შესახვევი № 8. მრღმა მშო-ბიარეთა ყოველთვის დღე და დამე, საანტილატორი იღებდა ავადმყოფე-ღისა, სასიკო და ყვავილის ატო სა-ლაქის 4 ს.-დან 5 ს.-მდე. 1511

სამედიცინო

გადამდებ მოსკოვის ქუჩა № 9. იღებს დღით 9—2 ს., საღ. 5—7 ს.

სამედიცინო

მიიღებს ავადმყოფებს დი-ლის 9—11 ს. საათამდე. დღით მთავ-რის ქუჩა № 67.

მედიცინა

პირველი გერმო-სამედიცინო (დასახლებულია 1880 წელს) ვი. დ. ოვისის ძეგლის პირდაპირ. ავადმყოფებს მიღება ყოველ დღე. გარდა კვარასა.

„606“ და „914“

11-12 ს. შ. შატალა ქონსულატის უბანში.
გ. ა. ნავაზაძე: 11-12 ს. ქირურ-გიული და ვენეროლოგი (სიფილი) ავად.
გ. ა. ნავაზაძე: 1-2 ს. ბავშვთა შინა-განი ავადმე.
გ. ა. ნავაზაძე: 9-10 ს. თვალისა, ში-ნაგანი და ხერხებისა.
გ. ა. ნავაზაძე: 10-11 ს. საბებიო, ქლემებისა და ბავშვებისა.
გ. ა. ნავაზაძე: 10-12 ს. უფრისა, ცხვი-რისა და ყელისა.
გ. ა. ნავაზაძე: 11-12 ს. კანისა, სი-ფილისი, ვენერა, საში და ქირურგ.
გ. ა. ნავაზაძე: 12-1 ს. შინაგანი ანაბეგო და ვენერის ატო.
გ. ა. ნავაზაძე: 3. ტერ-დავითაძე: 1-2 ს. საბებიო და ქლემების ავადმე.
გ. ა. ნავაზაძე: 1-2 საათ. შინაგანი, ანაბეგო, ვენერის ატო, სისხლის და შარდის ბაქტერიოლოგ. გამოკვლევა. სადა მოიპოვებს 6 წ. საათამდე.

სამედიცინო

გ. ა. ნავაზაძე: 6-7 საათ. რწმენა-დარბევა 50 კაბ. ხელმოკლე ათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მოიკეთებთ.
სამედიცინო დიპლომირებული მედიკოსი: მურხანის ქუჩაზე, სადაც წინად „კავ-კავს“ ნომრები იყო, გაიღო.

სამედიცინო

შენიშნა ახალ შეგეთეობა და განათე-ბულია ვლექტრონი: ავგუპერი სულ ახა-ლია. ნომერი ღირს: 60 კ.—დან 1 მანეთამდე. თვიურებს დღით მთავარი. 1552

სამედიცინო

ქალაქის სასადგომო-ქუჩაზე, შეხვეული გრაფის ქუჩისა.
1-2 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (სდას ვერაზე, ოღის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3-4 ბ. ა. ა. ნავაზაძე (ფეხბინის აღმართზე, 1. ტელეფ. 619).
5-6 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ველიამინო-ვისა, 4. ტელეფ. 680).
7-8 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ავღანბარი, კახეთის ქ. № 2, ტელეფ. 15-27).
8-9 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ბუ-ნინის ქ. № 23).
10-11 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ნი-ხილის ქ. № 169, ტელეფ. 935).

სამედიცინო

დღით 9-2 ს., საღ. 5-7 ს.
სამედიცინო დიპლომირებული მედიკოსი: მურხანის ქუჩაზე, სადაც წინად „კავ-კავს“ ნომრები იყო, გაიღო.

სამედიცინო

შენიშნა ახალ შეგეთეობა და განათე-ბულია ვლექტრონი: ავგუპერი სულ ახა-ლია. ნომერი ღირს: 60 კ.—დან 1 მანეთამდე. თვიურებს დღით მთავარი. 1552

სამედიცინო

სამედიცინო დიპლომირებული მედიკოსი: მურხანის ქუჩაზე, სადაც წინად „კავ-კავს“ ნომრები იყო, გაიღო.

სამედიცინო

სამედიცინო დიპლომირებული მედიკოსი: მურხანის ქუჩაზე, სადაც წინად „კავ-კავს“ ნომრები იყო, გაიღო.

სამედიცინო

ქალაქის სასადგომო-ქუჩაზე, შეხვეული გრაფის ქუჩისა.
1-2 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (სდას ვერაზე, ოღის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3-4 ბ. ა. ა. ნავაზაძე (ფეხბინის აღმართზე, 1. ტელეფ. 619).
5-6 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ველიამინო-ვისა, 4. ტელეფ. 680).
7-8 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ავღანბარი, კახეთის ქ. № 2, ტელეფ. 15-27).
8-9 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ბუ-ნინის ქ. № 23).
10-11 ბ. გ. ა. ნავაზაძე (ნი-ხილის ქ. № 169, ტელეფ. 935).

სამედიცინო

დღით 9-2 ს., საღ. 5-7 ს.
სამედიცინო დიპლომირებული მედიკოსი: მურხანის ქუჩაზე, სადაც წინ